

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 455/2023-15

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Ľuboša Szigetiho a sudcov Ivana Fiačana (sudca spravodajca) a Petra Molnára v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľov [REDACTED]

[REDACTED] a [REDACTED], zastúpených advokátom JUDr. Stanislavom Meliškom, Sabinovská 8, Bratislava, proti uzneseniu Okresného súdu Bratislava I č. k. 35Cb/20/2016 z 28. februára 2020, rozsudku Krajského súdu v Bratislave č. k. 4Cob/167/2020-326 z 25. novembra 2021 a uzneseniu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky č. k. 2Obdo/33/2022 z 26. apríla 2023 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľov a skutkový stav veci

1. Sťažovatelia sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 2. septembra 2023 domáhajú vyslovenia porušenia základného práva podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) uznesením Okresného súdu Bratislava I (ďalej len „okresný súd“) č. k. 35Cb/20/2016 z 28. februára 2020, rozsudkom Krajského súdu v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) č. k. 4Cob/167/2020-326 z 25. novembra 2021 a uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) č. k. 2Obdo/33/2022 z 26. apríla 2023. Sťažovatelia navrhujú rozsudok krajského súdu a uznesenie najvyššieho súdu zrušiť a vec vrátiť krajskému súdu na ďalšie konanie.

2. Z ústavnej sťažnosti a napadnutých rozhodnutí vyplýva, že na okresnom súde bolo vedené konanie, v ktorom sa obchodná spoločnosť ELAG Slovakia, s. r. o. (ďalej len „žalobkyňa“), domáhala zaplata sumy 3 480 eur s príslušenstvom od obchodnej spoločnosti M SERVICES, s. r. o. „v likvidácii“, ako žalovanej v 1. rade a zaplata sumy 756 eur s príslušenstvom od [REDACTED] ako žalovaného v 2. rade. Okresný súd meritórne rozhodol rozsudkom č. k. 35Cb 20/2016 z 26. júna 2018.

3. Proti rozsudku okresného súdu podali obaja žalovaní odvolanie. Počas odvolacieho konania žalovaný v 2. rade zomrel (4. februára 2019). Okresný súd napadnutým uznesením po meritórnom rozhodnutí, ale ešte pred postúpením veci krajskému súdu rozhodol, že v konaní bude pokračovať s dedičmi žalovaného v 2. rade – sťažovateľmi.

4. Krajský súd odvolaniu nevyhovel a napadnutým rozsudkom rozsudok okresného súdu potvrdil s tým, že rozhodol o povinnosti sťažovateľov zaplatiť žalovanú sumu.

5. Proti rozsudku krajského súdu podali sťažovatelia dovolanie podľa § 420 písm. b) a f) a § 421 ods. 1 písm. b) Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“). V dovolaní namietali, že okresný súd prekročil medze svojej právomoci, keď až v odvolacom konaní rozhodol napadnutým uznesením o tom, že bude v konaní pokračovať so sťažovateľmi ako právnymi nástupcami žalovaného v 2. rade. Vo vzťahu ku krajskému súdu namietali, že o právnom nástupníctve mal rozhodnúť sám a mal dať sťažovateľom priestor pre uskutočnenie ich procesných práv.

6. Najvyšší súd napadnutým uznesením konanie o dovolaní žalovanej v 1. rade zastavil (z dôvodu zániku bez právneho nástupcu, pozn.) a dovolanie sťažovateľov podľa § 447 písm. c) CSP odmietol. V odôvodnení napadnutého uznesenia najvyšší súd pripustil, že okresný súd pochybil, keď o pokračovaní v konaní so sťažovateľmi rozhodol napadnutým uznesením, hoci už vo veci bolo podané odvolanie. Tento nesprávny procesný postup však podľa dovolacieho súdu nedosahuje takú intenzitu, ktorá by odôvodňovala záver o porušení práva na spravodlivý proces sťažovateľov podľa § 420 písm. f) CSP. Tento záver najvyšší súd podporil najmä s poukazom na to, že odvolanie vo veci podali obaja žalovaní 14. augusta 2018, žalovaný v 2. rade zomrel 4. februára 2019, okresný súd napadnutým uznesením rozhodol 28. februára 2020 a spis krajskému súdu predložil až 24. novembra 2020. Krajský súd rozhodol napadnutým rozsudkom 25. novembra 2021. V nadväznosti na uvedené potom dovolací súd zdôraznil, že podľa § 364 CSP platí, že rozsah ktorým sa rozhodnutie napáda, je možné rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie odvolania, ktorá v tomto prípade uplynula 16. augusta 2018. Okrem toho podľa § 65 ods. 1 CSP tiež platí, že právny nástupca prijíma stav konania ku dňu zániku procesnej subjektivity svojho predchodcu. Najvyšší súd v odôvodnení napadnutého uznesenia zdôraznil, že sťažovatelia nenamietajú vecnú nesprávnosť uznesenia okresného súdu a navyše mali dostatok časového priestoru od právoplatnosti uznesenia okresného súdu o pokračovaní konania (10. marca 2020) do rozhodnutia krajského súdu (25. novembra 2021), aby sa v prebiehajúcom odvolacom konaní vyjadrili, či už k procesnému postupu alebo odvolaniu, ak to považovali za potrebné. Námietku sťažovateľov o nesprávnom postupe krajského súdu vyhodnotil najvyšší súd ako nedôvodnú, pretože pojednávanie na odvolacom súde je fakultatívne.

7. V súvislosti s namietaným nesprávnym právnym posúdením [§ 421 ods. 1 pís. b) CSP] najvyšší súd upozornil, že v dovolaní formulované otázky sa týkali výhradne procesného postupu súdov nižších inštancií, a tiež poukázal na obmedzenie prípustnosti dovolania podľa § 422 ods. 1 písm. a) CSP.

8. Sťažovatelia v ústavnej sťažnosti opätovne namietajú nesprávny postup okresného súdu, ktorý rozhodol o pokračovaní v konaní napadnutým uznesením po podaní odvolania proti meritórnemu rozhodnutiu. Podľa názoru sťažovateľov sa ani krajský súd dostatočným spôsobom nevysporiadal s ich pasívnou legitimáciou a do ich práv zasiahol tým, že im nevytvoril priestor na vyjadrenie. Napadnuté uznesenie najvyššieho súdu považujú sťažovatelia za arbitrárne.

II.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

9. Podľa čl. XI bodu 4 Rozvrhu práce Ústavného súdu Slovenskej republiky na obdobie od 1. januára 2023 do 31. decembra 2023 v znení jeho dodatku č. 2 z 27. septembra 2023 (ďalej len „rozvrh práce“) bola predmetná vec, pôvodne pridelená sudkyňi spravodajkyni Jane Laššákovej, pridelená sudcovi spravodajcovi Ivanovi Fiačanovi, ktorý sa v súlade s čl. II bodom 3 rozvrhu práce stal členom druhého senátu ústavného súdu.

10. Predmetom ústavnej sťažnosti je namietané porušenie základného práva na súdnu ochranu (čl. 46 ods. 1 ústavy) a spravodlivé súdne konanie (čl. 6 ods. 1 dohovoru) napadnutým uznesením okresného súdu, rozsudkom krajského súdu a uznesením najvyššieho súdu. Porušenie označených práv sťažovateľa odôvodňujú nesprávnym procesným postupom okresného súdu.

II.1. K napadnutému uzneseniu okresného súdu:

11. Ústavnú sťažnosť sťažovateľov v tej časti, v ktorej namietajú nesprávny procesný postup okresného súdu zavŕšený napadnutým uznesením o pokračovaní v konaní, je potrebné odmietnuť podľa § 56 ods. 2 písm. f) zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) ako oneskorene podanú.

12. Bez potreby bližších doktrinálnych záverov ústavný súd pripomína, že jednou zo základných podmienok prijatia ústavnej sťažnosti na ďalšie konanie je jej podanie v lehote ustanovenej v § 124 zákona o ústavnom súde. Táto lehota je dvojmesačná a začína plynúť od právoplatnosti rozhodnutia, oznámenia opatrenia alebo upovedomenia o inom zásahu, pričom pri opatrení alebo inom zásahu sa počíta odo dňa, keď sa sťažovateľ mohol o opatrení alebo inom zásahu dozvedieť.

13. Nedodržanie tejto lehoty je zákonom ustanoveným dôvodom na odmietnutie ústavnej sťažnosti ako podanej oneskorene [§ 56 ods. 2 písm. f) zákona o ústavnom súde]. V prípade podania ústavnej sťažnosti po uplynutí zákonom ustanovenej lehoty neumožňuje zákon o ústavnom súde zmeškanie tejto lehoty odpustiť (pozri napr. IV. ÚS 14/03, II. ÚS 1/2014, III. ÚS 71/2016, I. ÚS 594/2017).

14. Napadnuté uznesenie okresného súdu nadobudlo právoplatnosť 10. marca 2020. Sťažovatelia ústavnú sťažnosť doručili ústavnému súdu 2. septembra 2023. Je teda evidentné, že ústavná sťažnosť bola doručená ústavnému súdu po uplynutí ustanovenej dvojmesačnej lehoty od právoplatnosti napadnutého uznesenia okresného súdu, teda oneskorene.

15. Nad rámec prijatého záveru o oneskorenosti tejto časti ústavnej sťažnosti ústavný súd poukazuje na to, že ide o uznesenie procesného charakteru, proti ktorému nie je prípustné odvolanie. Navyše, proti meritórnemu rozsudku okresného súdu podal odvolanie ešte právny predchodca sťažovateľov a zároveň lehota na eventuálne rozšírenie odvolania v čase vydania napadnutého uznesenia uplynula. Krajský súd procesný postup okresného súdu akceptoval a v konaní pokračoval už so sťažovateľmi, ktorým sa priestor na námietky proti postupu okresného súdu vytvoril v rámci dovolacieho konania. Sťažovatelia využili možnosť podať mimoriadny opravný prostriedok a svoje výhrady proti postupu okresného súdu uplatnili v rámci podaného dovolania, kde o nich rozhodol napadnutým uznesením najvyšší súd. Z uvedeného potom vyplýva, že sťažovatelia na svoje

výhrady týkajúce sa namietaného nesprávneho procesného postupu okresného súdu dostali odpovede v rámci dovolacieho prieskumu.

II.2. K napadnutému rozsudku krajského súdu:

16. V rámci predbežného prerokovania tejto časti ústavnej sťažnosti ústavný súd so zreteľom na sťažovateľmi uplatnenú argumentáciu konštatuje, že ústavnú sťažnosť je potrebné aj v tejto časti odmietnuť z dôvodu nedostatku právomoci na jej prerokovanie ústavným súdom.

Ústavný súd konštatuje, že sťažovatelia v ústavnej sťažnosti predniesli argumenty totožné s námietkami uplatnenými v dovolacom konaní (nesprávny postup okresného súdu).

17. Ústavný súd bez potreby citovania jednotlivých pasáží uznesenia najvyššieho súdu konštatuje, že najvyšší súd sa v odôvodnení napadnutého uznesenia (hoci ním dovolanie odmietol) všetkými relevantnými námietkami sťažovateľov veľmi podrobne, precízne a ústavne udržateľným spôsobom zaoberal.

18. Berúc do úvahy závery napadnutého uznesenia najvyššieho súdu, ústavný súd konštatuje, že sťažovatelia v konaní pred ústavným súdom opakovane predostierajú argumenty, ktoré už boli najvyšším súdom riadne vyriešené, a teda v tomto bola právam sťažovateľov ústavnoprávna ochrana (čl. 127 ods. 1 ústavy) poskytnutá. Preto ústavnú sťažnosť v tejto časti odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. a) zákona o ústavnom súde.

II.3. K napadnutému uzneseniu najvyššieho súdu:

19. Ústavnú sťažnosť v tejto časti je potrebné odmietnuť z dôvodu zjavnej neopodstatnenosti podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde.

20. O zjavnej neopodstatnenosti ústavnej sťažnosti možno hovoriť, ak namietaným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom orgánu verejnej moci nemohlo vôbec dôjsť k porušeniu základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi označeným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom orgánu verejnej moci a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú ústavnú sťažnosť preto možno považovať tú, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (porov. napr. II. ÚS 66/2011, III. ÚS 155/09, III. ÚS 198/2020).

21. Za iné dôvody zjavnej neopodstatnenosti sťažnosti treba nesporne považovať aj konkrétne okolnosti prípadu, predovšetkým intenzitu pochybení, resp. nedostatkov v činnosti alebo rozhodovaní dotknutého orgánu verejnej moci a ich ústavnoprávny rozmer vrátane miery, ktorou sťažovateľ priamo alebo nepriamo k pochybeniam či nedostatkom vytýkaným z jeho strany dotknutému orgánu verejnej moci svojim konaním prispel, a ich únosnosť z hľadiska požiadaviek na ochranu práva, ktorého porušenie sa namieta (m. m. IV. ÚS 62/08, II. ÚS 524/2017).

22. Ústavný súd preskúmal napadnuté uznesenie a konštatuje, že najvyšší súd ako súd dovolací jasne a zrozumiteľne vyjadril dôvody, pre ktoré dovolanie sťažovateľov odmietol. Z obsahu napadnutého uznesenia vyplýva, že najvyšší súd preskúmal rozsudok krajského súdu, ako aj postup,

ktorý predchádzal jeho vydaniu v nadväznosti na sťažovateľmi uplatnené dovolacie dôvody a tieto riadne vyhodnotil.

23. Ústavný súd na základe uvedeného zdôrazňuje, že právny záver najvyššieho súdu v napadnutom uznesení nevykazuje znaky arbitrárnosti, zjavnej neodôvodnenosti či svojvôle, čo by bolo možné konštatovať len v prípade, ak by sa natoľko odchýlil od znenia príslušných ustanovení zákona, že by tým poprel jeho účel a význam (m. m. III. ÚS 264/05, I. ÚS 23/2010).

24. Významnými pre rozhodnutie ústavného súdu boli tie okolnosti, na ktoré poukázal aj dovolací súd, a to že sťažovatelia v čase 1,5 roka trvajúceho odvolacieho konania pri podaní dovolania, ale ani v ústavnej sťažnosti nenamietali vecnú správnosť napadnutého uznesenia okresného súdu o pokračovaní v konaní. Uvedené skutočnosti podporujú záver ústavného súdu o tom, že vo veci sťažovateľov pochybenie okresného súdu nedosiahlo ústavnoprávny rozmer, a preto nezakladajú relevantné dôvody na vyslovenie porušenia sťažovateľmi označených práv po prípadnom prijatí tejto časti ústavnej sťažnosti na ďalšie konanie.

25. Pokiaľ ide o časť dovolania, ktorou sa sťažovatelia pokúsili spochybniť vecnú správnosť rozsudku krajského súdu, je potrebné uviesť, že tak urobili odkazom na dovoláciu argumentáciu žalovanej v 1. rade, ktorá podala dovolanie podľa § 421 ods. 1 písm. a) a b) CSP. V tejto súvislosti najvyšší súd poukázal na zákonné obmedzenie prípustnosti dovolania podľa § 422 CSP (bod 68 napadnutého uznesenia). Napokon aj vo vzťahu k sťažovateľmi namietanému nesprávnemu právnomu posúdeniu najvyšší súd nastolené otázky vyhodnotil ako namietajúce nesprávny procesný postup. Preto ani v tejto časti nemožno napadnuté uznesenie najvyššieho súdu hodnotiť ako neodôvodnené alebo ústavne neudržateľné.

26. V závere ústavný súd predostiera, že nie je jeho úlohou perfekcionista „prerábať“ konanie pred všeobecnými súdmi, a to aj keby k nim urobeným dielčím procesným úkonom mal výhrady. Úlohou ústavného súdu je ochraňovať ústavnosť (nie „obyčajnú“ zákonnosť) konania pred všeobecnými súdmi. Preto je povinnosťou ústavného súdu rozlišovať medzi prípadmi, keď procesný postup priecháca zákonu zároveň vyústí do protiústavnosti a nespravodlivosti konania ako celku, a prípady, keď určitý procesný postup – hoci by ho aj bolo možné osamotene (inkontextuálne) hodnotiť, a to výlučne z formálneho pohľadu, ako postup *contra legem* – protiústavnosť konania (a v nadväznosti na to aj samotného rozhodnutia) nezaloží.

27. Keďže ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia sťažovateľmi označených práv, ústavnú sťažnosť z dôvodov podľa § 56 ods. 2 písm. a) a g) zákona o ústavnom súde odmietol.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 11. októbra 2023

Luboš Szigeti
predseda senátu